

ÇOCUK KORUMA KANUNU UYGULAMASINA İLİŞKİN ARAMA KONFERANSI RAPORU

Sorunlar & Çözüm Önerileri

Yayına Hazırlayan
Nilüfer Balta (Avukat)
Seda Akço (Avukat)

İSTANBUL BAROSU
ÇOCUK HAKLARI MERKEZİ

Sunuş

Bu kitapçık, 11 – 12 Haziran 2007 tarihlerinde gerçekleştirilen “Çocuk Koruma Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Arama Konferansı” sonuçlarını içermektedir.

Konferans, çocuk adalet sisteminde görev alan uygulamacılar ve akademisyenlerin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Kitapçık, Konferansta elde edilen sonuçları yasa koyucular ve ilgili bakanlıkların karar almaya yetkili organları ile paylaşılmak üzere hazırlanmıştır. Bu raporda, 2005 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanununun uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların çözümüne ilişkin öneriler yer almaktadır.

Çocuk adalet sisteminin çocuğun yararına önceliği verir biçimde ve çocuğu suç ve benzeri risklerden korumak üzere çalışabilmesi için acil olarak yapılması gerekenler konusunda öneriler, mümkün olduğunca ayrıntılandırılmaya çalışılmıştır.

Bu rapordaki öneriler aynı zamanda katılımcılar için de bir izleme ve çalışma planı içermektedir. Uygulamacıların kendi çabaları ile çözebileceği sorunlar için çalışma grupları oluşturularak, ileride çözüm arayışları gerçekleştirilecektir. Yasa değişikliği veya kaynak tahsisi gibi merkezi düzeyde çözümü gereken konularda ise yasa koyucu ve karar alıcıların destekleri beklenmektedir.

Bu raporun, çocuklar için daha iyi bir dünya yaratmak üzere elbirliđi yapabilmek için bir yol haritası olarak kabul edilmesini diliyoruz.

Arama Konferansının tüm katılımcılarına bu sonucun üretilmesine verdikleri destek için sonsuz teşekkürler.

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

İÇİNDEKİLER

Konferansın Düzenlenmiş Biçimi	6
Konferansta Ele Alınan	
Çocuk Adalet Sistemine İlişkin Sorunlar	7
Konferansta Üretilen Çözümler	9
I. Genel Çözümler	9
II. Sorunlara Özgü Çözümler	16
Soru 1	16
Soru 2	26
Soru 3	29
Soru 4	31
Soru 5	34
Soru 6	38
Soru 7	40
Soru 8	42
Soru 9	45
Sonuç	47
Ekler.....	52
Ek.1. Program.....	52
Ek.2. Arama Çizelgesi.....	54

KONFERANSIN DÜZENLENİŞ BİÇİMİ

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından 11-12 Haziran 2007 tarihlerinde Çocuk Koruma Kanununun yürürlüğe girmesinden bu yana elde edilen deneyimlerden yararlanarak uygulamaları değerlendirmek ve geleceğe yönelik öneriler oluşturmak üzere bir arama konferansı düzenlenmiştir. Program ve çalışma boyunca kullanılan çizelge ekte yer almaktadır.(Ek.1 ve 2)

Konferansın hazırlık aşamasında Baromuz çocuk hakları merkezi ve yönetim kurulu üyelerinden oluşan bir grup meslektaşımız mahkemeleri ziyaret ederek, konferansta ele alınması önerilen konuları derlemiş ve bir hazırlık komitesi ile konferansın temel sorularını belirlemiştir. Belirlenen sorular akademisyenlere ve çocuk adalet sistemi içerisinde çalışan hakimler, savcılar, sosyal çalışma görevlileri, kolluk görevlileri, sosyal hizmet uzmanları ve avukatlar dahil olmak üzere ilgili meslek elemanlarına gönderilmiş ve konferans sürecinde bu sorulara yanıt aranmıştır.

KONFERANSTA ELE ALINAN ÇOCUK ADALET SİSTEMİNE İLİŞKİN SORUNLAR

Katılımcıların iki gün süresince engelleri ve çözüm önerilerini belirlemek üzere tartıştıkları Arama Konferansı'nın soruları aşağıda yer almaktadır;

1. Mağdur çocukların adalete erişimlerinin hızlı ve etkili usullerle olması için ne yapılabilir? (soruşturma ve kovuşturma evresinde)

a. Usullerde hızlılığı ve etkililiği engelleyen faktörler nelerdir?

b. Bu engellerin aşılması için ne yapılabilir?

2. Bir suç işlemiş olma şüphesi altındaki çocuklarla ilgili soruşturma ve kovuşturmanın hızlı, adil ve etkili olabilmesi için ne yapılabilir?

a. Soruşturma evresinde hızlılığı, adilliği ve etkililiği engelleyen faktörler nelerdir?

b. Bu engellerin aşılması için ne yapılabilir?

3. Ceza sorumluluğunun tespiti nasıl yapılmalıdır?

4. Çocukların etkili ve hızlı usullerle hukuki yardımdan yararlanabilmesi için ne yapılması gerekir?

a. Çocukların adli yardım sistemi ile hukuki yardım alma haklarını etkili ve hızlı kullanmalarının önündeki engeller nelerdir?

b. Bu engellerin aşılabilmesi için ne yapılması gerekir?

5. Tutuklama ve özgürlüğü bağlayıcı cezalara alternatif yöntemlerin daha sık ve etkili biçimde uygulanabilmesi için ne yapılabilir?

a. Tutuklama ve özgürlüğü bağlayıcı cezaların kullanılmasının önündeki engeller nelerdir?

b. Yaygın ve etkili biçimde kullanılabilmesi için ne yapılması gerekir?

6. Çocuk Koruma Kanununda yazılı tedbirler nasıl hayata geçirilebilir?

a. Tedbirlerin uygulanmasının önündeki engeller nelerdir?

b. Bu engellerin kaldırılması için ne yapılmalıdır?

7. Çocukların suçta kullanılmasının engellenmesi için alınabilecek tedbirler ve izlenmesi gereken usuller nelerdir?

a. Bugüne kadar mücadele için izlenen stratejiler nelerdir?

b. Daha etkili strateji ne olabilir?

8. Çocuk adalet sisteminde sosyal incelemelerin yaygın ve etkili olabilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?

9. Ceza sorumluluğu olmayan çocuklarla ilgili tedbirler nelerdir ve sorumlu kurumlar hangileridir?

KONFERANSTA ÜRETİLEN ÇÖZÜMLER

I. GENEL ÇÖZÜMLER

Konferans katılımcıları yukarıda yer alan soruları yanıtlarken bir dizi genel engele ve bu engellerin aşılmasında kullanılabilecek önerilere işaret ettiler. Bunlar bütün sorun başlıkları ve genel olarak çocuk adalet sisteminin işleyişi ile ilgili olduğu düşünülen sorunlara yönelik önerilerdir.

Çocuk adalet sisteminin amaca uygun işleminin önündeki engeller:

“Devletin bir çocuk politikasının olmaması” tespit edilen en önemli engellerden biridir. Katılımcılar bu engelin aşılması için “koruyucu-önleyici mekanizmaların oluşturulmasını ve genel bir çocuk yasasının çıkarılmasını” önermektedir.

“Kurumlar arasında bir koordinasyon olmaması” bir diğer önemli problemdir. Koordinasyonun sağlanması konusunda aşağıdaki çözüm önerileri dile getirilmiştir:

1. İlgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir mekanizma olarak Kanunda öngörülen il koordinasyonunun oluşması için; ilgili kurumlarla görüşme yapıl-

malı; katılması gerekenlerin zaman ayırması sağlanmalı; öncelikler belirlenmeli.

2. Hizmeti koordineli sunan bir birim olmalı: İçinde her bir uzmanlık alanından personelin (psikiyatrist, doktor, şu, avukat, vd.) olduğu, teknik donanımı bulunan, ilk müdahaleyi yapan, uygun yere yönlendiren bir birim oluşturulmalı.

3. Çocuk adalet sistemi içinde çalışanlar birbirlerini tanımalı, çalışmalarını öğrenmeli, her kurum ortak çalışma yürütebileceği kurumlar hakkında bilgi sahibi olmalı, kurumların görevleri ve yetkileri çeşitli seminerler ile tanıtılmalı.

Bir diğer sorun ise “*veri tabanı olmaması*”dır. Adalet sistemi içerisine giren çocuğun ve hakkında yapılan işlemlerin takip edilmesini ve tek elden yürütülmesini sağlayacak bir veri tabanı bulunmamaktadır. Bilginin kaydedilmesi ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmemiş ve bir sistemin kurulmamış olması hem tedbirlerin uygulanması önünde büyük bir engel oluşturmakta hem de kaynak ve zaman israfına neden olmaktadır. Bu nedenle “bilginin kaydedilmesi ve paylaşılmasına ilişkin esasların yasa ile düzenlenmesi” ve “il koordinasyon kurullarının il düzeyinde bir veri tabanı oluşturma konusunda çalışma yapması için gündemlerine öneride bulunulması” önerilmektedir.

Dördüncü genel sorun “*bütçenin paylaşılmasında çocuk adalet sistemiyle ilgili kurumlara yeterli ve dengeli ödenek sağlanmaması*” olarak tespit edilmiştir. Bütçeden çocuk adalet sistemi ile ilgili kurumlara yeterli payın

ayrılması için duyarlılık yaratılması amacıyla “devlet bütçesinin çocukların öncelikli yararı dikkate alınarak oluşturulması için gerekli taleplerin yapılması” ve “yerel yönetimlerin bütçelerinde risk altındaki çocuklarla ilgili projeler için pay ayrılmasını sağlamak üzere girişimlerde bulunulması”, bu çalışmaları yürütmek üzere “bir grup oluşturulması” önerilmiştir.

Genel nitelikteki öneriler başlığında dile getirebileceğimiz son konu “çocuklarla ilgilenen meslek elemanlarının yeterli sayıda olmaması ve uzmanlaşmalarının sağlanmamış olması”dır. Bu konu hem bütçe ile hem de ilişkili kurumların personel politikaları ile ilgili bulunduğundan, “ilgili kurumlar nezdinde bu konunun sıklıkla dile getirilerek”, çözümü teşvik edici çalışmalar yapılması önerilmiştir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	YAPILMASI GEREKENLER
<p>1. Mağdur çocukların adalet erişimlerinin hızlı ve etkili olmasının önündeki tüm engellerin kaldırılması için bir strateji geliştirilmeli.</p>	<p>1. Mağdur çocuklarla ilgili hizmetlerin işbirliği ile koordineli biçimde sunulmasını sağlayacak merkezler kurulmalı (SHU, Polis, rehber öğretmen, sağlık görevlisi, ...) İl koordinasyon kuralları altında çalışacak bu merkezlerin:</p> <ol style="list-style-type: none"> İdarecisinin kim olacağı belirlenmeli. Görev tanımları yapılmış olmalıdır. <p>2. İl koordinasyon kuruluna öneri götürmek ve bu amaçla rapor hazırlamak üzere bir çalışma gurubu kurulmalı.</p>
<p>2. Mahkemelerin alt yapıları / eğitimlerine ilişkin standartlar oluşturulmalı ve eksiklikler giderilmeli.</p>	<p>1. Aşağıdaki alanlarda standartlar belirlenmelidir.</p> <ul style="list-style-type: none"> (Duruşma salonlarının fiziksel özellikleri m²vb.) kameralı oda sosyal inceleme uzmanların nitelikleri hakimlerde uzmanlaşma (vb) <p>2. Standartlar konusunda öneri oluşturmak üzere bir çalışma grubu kurulmalı.</p>

<p>3. Tedbir kurumları ve tutukevleri – eğitimevlerinin alt yapıları ve personel eğitimleri ile ilgili standartlar belirlenmeli ve akreditasyon yapılmalı</p>	<p>1. Bu alanda çalışmak üzere bir çalışma grubu oluşturulmalı:</p> <ul style="list-style-type: none">- Çalışma grubuna bir mimar veya mimarlar odası davet edilebilir- Uluslararası örnekler derlenebilir- F Tipi cezaevleri için oluşturulan komisyon yapısı örnek alınabilir
<p>4. Üniversiteler ile çocuk mahkemeleri arasında protokol yapılarak; personel eğitimi, süpervizyon – araştırma ve çocuklara yönelik tedavi hizmetlerinde işbirliği sağlanabilir.</p>	<p>1. Protokol; üniversiteler, Sağlık Bakanlığı ve YÖK düzeyinde olmalı. (tedavi hizmetleri için)</p> <p>2. Gazi üniversitesi'nin YÖK onayı ile yaptığı istismar mağdurları tedavi hizmetleri incelenmeli.</p> <p>3. Eğitimler için, üniversiteler ile çocuk mahkemeleri arasında kurulacak işbirliğinde Kocaeli Üniversitesi uygulaması örnek alınabilir. Bu amaçla bir çalışma gurubu oluşturulmalı.</p>

<p>5. Alternatif tedbirlerin uygulanmasında kurum yasalarından veya genelgelerinden kaynaklanan engeller giderilmeli (meslek eğitimi, sağlık tedbirinde giderlerin karşılanması gibi.)</p>	<p>1. TTB veya İstanbul Tabip Odası ile toplantı yaparak sağlık tedbirleri konusunda girişimde bulunulmalı.</p>
<p>6. Adli Tıp Kurumu dışında Üniversitelerin de bilirkişi olarak kullanılmaları sağlanmalı.</p>	<p>2. Avukatların kullanabileceği bir savunma metni oluşturulmalı.</p>
<p>7. Çocuk adalet sistemine giren çocukların özelliklerini tam olarak anlaşılabilmesi ve ona göre hizmetlerin planlanabilmesi için bilimsel araştırmalar yapılmalı.</p>	<p>1. Kocaeli örneği incelenmeli.</p> <p>2. Bilimsel araştırmaları ödüllendirecek bir sistem kurulmalı.</p> <p>3. Üniversiteler ile mahkemeler arasındaki ilişkiler güçlendirilmeli.</p>

<p>8. Kurum bakımına alternatif tedbirlerin kullanılabilmesi için, üniversiteler, RAM'lar gibi kurumların kullanılmasına ilişkin örnekler yaygınlaştırılmalı, (hastaneler içinde çocukla çalışan birimlerin oluşturulması gibi)</p>	<p>1. Tedbirlerde yol gösterici, hizmetleri gösteren bir klavuz hazırlanmalı.</p> <p>2. Çocuk ve ergen psikiyatristleri ile bu alandaki hizmetlerde koordinasyon konusunda çalışma yapılmalı.</p>
<p>9. Müdafilerin başlangıçtan kararın kesinleşmesine kadar bütün aşamalarda görevli olması ve görevinin, çocuğun korunması ile ilgili müracaatlar da dahil adli sistem içerisinde tüm haklarını koruyacak biçimde tarif edilmesi sağlanmalı.</p>	<p>1. Baro yönetim kuruluna uygulamadan kaynaklanan sorunlar anlatılarak, sistemin değiştirilmesi talep edilmeli.</p>
<p>10. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi, uzlaşma, adli kontrol, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamına giren suçlar genişletilmeli, adli kontrol kararı hakiminkin takdirine bırakılmalı.</p>	<p>1. Personel eğitiminde kurumlar arası işbirliği sağlanmalı.</p> <p>2. RAM'larda eğitim için Baro ile MEB işbirliğinde rehber öğretmenlere eğitim verilmeli.</p>

II. SORUNLARA ÖZGÜ ÇÖZÜMLER

SORU 1

Mağdur çocukların adalete erişimlerinin hızlı ve etkili usullerle olması için ne yapılabilir? (soruşturma ve kovuşturma evresinde)

a. Usullerde hızlılığı ve etkililiği engelleyen faktörler nelerdir?

b. Bu engellerin aşılması için ne yapılabilir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Çocukların mağdur oldukları durumda başvurabileceği bir mekanizmanın olmaması / olanların çocuklar tarafından bilinmemesi / ALO 183 hattının etkili işlememesi	1. Çocuk acil yardım hattı (çocuk mağdurlara destek hattı) işlevsel hale gelmeli.
	2. Bu konuda hizmet içi eğitim düzenlenmeli (MEB personeli de dahil olmak üzere tüm kurumlarda çalışanlara
	3. Yerel yönetimler sisteme dahil edilmeli.
	4. 12.sayfada önerilen merkez bu ihtiyaca da yanıt verecektir.
	5.Muhtarlara bu konuda eğitim verilmeli.
	6. Okullarda rehberlik servisleri aktif hale getirilmeli.

<p>2. Bilgi eksikliği: Bir çocuğun ihmal istismar edildiğini öğrenen veya tespit eden kişinin (doktor, öğretmen vd.) sürecin nasıl işleyeceğini bilmemesi. Ayrıca avukatlar; a. Çocukların yardım alabileceği kuruluşu bilmeleri gerekirken bilmiyorlar. b. Mağdur ile görüşmüyor c. Yanında uzman bulundurulmamış ise itiraz etmiyorlar d. İlgili kurumlara yönlendirmiyorlar.</p>	<p>1. İlgili meslek mensuplarının müfredatına çocuk istismar ve ihmal konusu yer almalı.</p> <p>2. Basının bu sistemi tanıtıcı toplantılar yapması sağlanmalı.</p> <p>3. Bu konuda hizmet içi eğitim düzenlenmeli. (MEB)</p> <p>4. Bilgilendirici broşürler / afişler hazırlanmalı.</p> <p>5. Bildirim yükümlülüğü konusunda bu alanda çalışanlar eğitilmeli.</p>
<p>3. Süreç başladıktan sonra aileyi ve çocuğu destekleyecek kurumların bilinmemesi / bu hizmetlerin yetersiz olması</p>	<p>1. Yetkin kişiler tarafından toplumun bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.</p> <p>2. Bilgilendirme kitapçığı hazırlanmalı.</p> <p>3. Aile Eğitim çalışmalarında bu konuya yer ayrılmalıdır.</p> <p>4. Çocuk hakları koruma merkezi olmalı (Devlet kuruluşları, STK'lar ve Çocukların Kurduğu dernekler).</p> <p>5. Mağdurlara destek olmak üzere STK'lar sürece dahil edilmeli.</p>

4. Mıntıka karakolunda işlem yapılmaması (çocuk şube her yerde olmadığı için çocuğun sıkıntı çekmesine neden oluyor).	1. Her karakolda bir çocuk polisi olmalı.
	2. Çocukla çalışma ihtisas gerektirdiği için bütün olaylara çocuk polisinin müdahale etmesi sağlanmalı mağdur çocuğun ifadesi çocuk konusunda uzman kolluk tarafından alınmalı.
	3. 12.sayfada önerilen merkez bu ihtiyaca da yanıt verecektir.

(*) Birinci ve ikinci öneriler arasındaki görüş ayrılığı katılımcıların farklı görüşleri tercih etmesinden kaynaklanmaktadır.

5. İfadenin bir kerede alınmasının sağlanamaması.	1. Çocuk şubelerde ifade alımı sırasında video kaydı yapılarak mahkemeye sunulması için altyapı eksikliği giderilmeli.
	2. Mahkeme binalarında ifade alımına uygun, teknik donanımlı odaların olması sağlanmalı.
	3. Savcılıklar bünyesinde çalışmak üzere görevlendirilmiş sosyal çalışma görevlileri olmalı.
	4. Kolluk ve mahkemelerde mağdur çocuk ve yakınlarına bilgi verilmeli.
	5. Mahkemelerde çalışan uzmanlar bu konuda bilgi sahibi olmalı ve çocuğu ve ailesini yönlendirmesi gerektiğini bilmeli.
	6. Bu sistemdeki herkes için çocuğun kurtarılması, topluma kazandırılmasının birincil görev olduğu prensibi benimsenmeli.
	7. 12.sayfada önerilen merkez bu ihtiyaca da yanıt verecektir.
	8. Ailenin desteklenmesi, başka bir kuruma gönderilmesi ve denetlenmesini sağlayacak bir mekanizma oluşturulmalı.
	9. Çocukların yanında bulunacak sosyal çalışma görevlilerinin sorumlulukları hakkında bir rehber hazırlanmalı.
	10. Mağdur çocuklara destek hizmeti verecek kuruluşların bu konuda kapasiteleri geliştirilmeli.
	11. Bu aşamada rehberlik servisleri, sağlık ocakları, aile hekimleri devreye girebilmeli.
	12. SHÇEK'da mağdurlara destek birimi olmalı.

<p>6. Bu vakaların çocuk büro savcılıkları önüne gelmemesi, diğer savcılıklara gitmesi (Savcılık ve mahkeme bakımından yetişkin – çocuk ayrımının yapılmamış olması) / Savcıların gece ve hafta sonu nöbet tutmaması / Hafta sonu mahkeme nezdinde görevli uzmanın bulunmaması</p>	<p>1. Gereksizce mağdurun adliyeye getirilmemesi sağlanmalı, bunun için görüntülü ifade alınmalı, ifadeyi alan kişi hukuk bilgisine sahip olmalı.</p>
	<p>2. Kaydın mahkemede izlenmesi sırasında eksiklik tespit edilirse ne yapılacağı düzenlenmiş olmalı.</p>
	<p>3. Alınan ilk ifadenin kayıtlarının iyi tutularak bir üst mercie aktarılması ve üst merciin öğrenmek istediği farklı bir şey varsa çocuğu dinlemesi esas belirlenmeli.</p>
	<p>4. Televizyonda ilgi çeken dizilerde, programlarda bu konu ile ilgili mesajların verilmesi sağlanmalı.</p>
	<p>5. Tüm savcıların çocuklarla ilgili soruşturmalarda uzmanlık sahibi olabilecek biçimde eğitim alması sağlanmalı.</p>
	<p>6. Hafta sonu ve gece görevlendirilecek uzman bulunamadığında Rehberlik Araştırma Merkezlerinde çalışan uzmanların ücret karşılığında görevlendirilmesi sağlanmalı.</p>
	<p>7. 12. sayfada önerilen merkez bu konuda da çözüm olacaktır.</p>

<p>7. Savcılıklarda ve mahkemelerde çocuğun ifadesinin alınması sırasında yanlarında uzman bulundurulamaması / mahkemede yeterli uzman olmaması / mahkemelerde konunun uzmanı olmayan kişilerin (Öğretmen Sosyolog vb) görevlendirilmiş olması / Çocuğun yanında bulunan uzmanın sadece yanında bulundurulması, öngörüşme yapılması / Sosyal incelemelerin sadece görüşmeden ibaret olması aile incelemesi yapılmaması.</p>	<p>1. Yanında uzman bulundurma isteğe bağlı olmamalı</p>
	<p>2. Mahkemelere ve savcılıklara sosyal çalışma görevlisi atanmalı</p>
	<p>3. MEB il müdürlüğü gibi bu uzmanları bulandıran kurumların çalışanlarının bu işlemler sırasında görevlendirilmesi sağlanmalı (psikolog, psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı)</p>
	<p>4. Bu alanlarda çalışacak kişiler için bir akreditasyon sistemi geliştirilmeli; bu alanda çalışanların eğitimden geçmesi ve sertifikalandırılması sağlanmalı</p>
	<p>5. 12. sayfada önerilen merkez bu konuda da çözüm olacaktır.</p>
	<p>6. Adliyelerde uzmanların nöbet listesi olmalı</p>

<p>8. Sanık ile mağdur çocuğun aynı oturumda dinlenmesi, yüzleştirme yapılması</p>	<p>1. Duruşmada ayrı ayrı dinlenmeleri sağlanmalı. (CMK md. 200 gereğince sanık duruşma salonundan çıkarılabilir).</p>
	<p>2. Aynalı oda düzenlemesi ve duruşma salonu dışında kapalı devre ile ifade alımını sağlayacak düzenek kurulmalı.</p>
	<p>3. Teşhisin kollukta ve olaydan hemen sonra yapılmasını sağlamak üzere yönetmelik hazırlanmalı.</p>
	<p>4. 12. sayfada önerilen merkez bu konuda da çözüm olacaktır.</p>
<p>9. Mağdur çocuğun mahkemede tıbbi bilirkişi yardımı almasının sağlanması</p>	<p>1. Bilirkişi mahkeme huzurunda dinlenebilir.</p>
	<p>2. Anadolu – Avrupa yakasında birer tane cinsel istismar konusunda ilk müracaatın yapılacağı hastane belirlenmeli.</p>

<p>10. Çocukların ifade alınması sırasında buldukları mekanların uygun olmaması (teknik donanımlı odalar yok, elinde kamera olan kamerman çekim yapıyor, mağdur çocuk savcılık kapısında pek çok kişinin arasında bekliyor, ifadenin alındığı odaya bir sürü kişi girip çıkıyor, savcının odasında ifade alımını bekleyen birden fazla sanık olabiliyor.</p>	<p>1. Adalet Bakanlığı ile yazışma yapılmalı, fiziki imkansızlıkların giderilmesi için.</p> <p>2. Birinci engel için önerilen çözüm burası için de çözüm olacaktır</p> <p>3. Var olan mekanların çok fonksiyonlu kullanılacak biçimde düzenlenmesi sağlanmalı</p> <p>4. Adliyeler de mutlaka görüşme odası oluşturulması sağlanmalıdır.</p>
<p>11. Adli Tıp muayene mekanlarının uygun olmaması, Sadece adli tıp kurumundan rapor alınması. (Çocuklar Türkiye'nin her yerinden İstanbul'a gönderiliyor)</p>	<p>1. Adli Tıp kurumu dışında üniversitelerden de rapor alınması sağlanmalı.</p> <p>2. Mağdur çocuklarla ilgili tedbir kararının türünü belirlemek üzere çocuk psikiyatristinin görüşünün alınması sağlanmalı.</p> <p>3. 12. sayfada önerilen merkez bu konuda da çözüm olacaktır.</p> <p>4. Çocuk mahkemelerinin olduğu binalarda mutlaka adli tıp şube müdürlüğünün olması sağlanmalı.</p>

<p>12. Çocuk istismarını bildirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi</p>	<p>1. Öğretmenler ve rehber öğretmenlere, bildirim yükümlülüğü ve kullanılacak süreçler hakkında eğitim çalışması yapılmalı.</p> <p>2. 12. sayfada önerilen merkez bu konuda da çözüm olacaktır.</p> <p>3. Okullarda tarama, araştırma yapılmalı</p> <p>4. Sağlık personeline eğitim çalışması yapılmalı.</p> <p>5. Bildirim yükümlülüğü konusu ilgili profesyonellerin eğitim müfredatına konulmalı</p>
<p>13. Gizliliğin sağlanamaması</p>	<p>1. Gazeteciler cemiyetinin katılımı sağlanmalı.</p> <p>2. Çocukların kimlikleri hakkında bilgi içeren yayın yapan yayın organlarına ceza verilmesi için hukuki yollara başvurulmalı.</p>
<p>14. Aile içi şiddetten mağdur olan çocuklar için 4320 sayılı Kanunun devreye sokulmaması</p>	<p>1. Cumhuriyet savcılarının aile mahkemesinden şiddet uygulayanın aileden uzaklaştırılması ve diğer tedbirlerin uygulanmasını talep etmesi sağlanmalı.</p>

15. Hastanelerde muayene mekanlarının uygun olmaması / Çocuğun hastanede uzun süre beklemesi.	1. Hastanelerde mağdur çocukların muayenesi için çok disiplinli çalışan muayene odaları oluşturulmalı.
	2. Mağdur çocuk işlemlerine öncelik tanınması sağlanmalı.
16. Verilen tedbirlerin yerine getirilmesinin denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar hem mahkemeler, hem de SHÇEK tarafından bilinmiyor.	1. Denetim görevlisi raporunun düzenli olarak takip edilmesi ve zamanında verilmesi sağlanmalı. (en geç 3 aylık periyotlarla)
	2. Acil koruma kararı alındığında süresi içinde tedbir konusunda talepte bulunulması sağlanmalı.
	3. Tedbirlerle ilgili veri tabanı oluşturulmalı (SHÇEK'in veri tabanı kullanılabilir).

Soru 2

Bir suç işlemiş olma şüphesi altındaki çocuklarla ilgili soruşturma ve kovuşturmaların hızlı, adil ve etkili olabilmesi için ne yapılabilir?

- a. Soruşturma evresinde hızlılığı, adilliği ve etkililiği engelleyen faktörler nelerdir?
- b. Bu engellerin aşılması için ne yapılabilir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Kimlik tespitinin doğru yapılamaması (Yaş, isim, adresin doğru olmaması)	1. Fotoğraf çekip, rapora yapıştırmalı.
	2. Nüfusa kaydın beyan ve tanıma ile yapılmaması sağlanmalı.
	3. Savcılıkların kayıt karışıklıklarında düzeltme, iptal davası açmaları sağlanmalı
	4. Kolluk, çocuğun bildirdiği adrese giderek bakmalı.
	5. Kolluk, elektrik faturası gibi ikametgahı gösterir belge isteme uygulamasını yaygınlaştırmalı.
	6. Çocuğun kimlik bilgileri ile görüntüsü uyumlu olmadığı taktirde kolluğun durumu savcılığa bildirerek yaş düzeltme istemesi sağlanmalı.

<p>2. Davaların bitmesi 4 yılı bulabiliyor, 6 ayda bir duruşma günü veriliyor, günde 25 – 30 bazen 50 – 60 duruşma yapılıyor, her bir duruşmaya ve çocuğa çok az zaman ayrılabilir.</p>	<p>1. Mahkeme sayısı artırılmalı.</p> <p>2. Alt yapı eksikliği giderilmeli. (Personel, bilgi işlem, fiziki koşullar, resmi kurumlar arasındaki haberleşmelere dair teknik donanım vb.)</p> <p>3. Hazırlık aşamasında sosyal inceleme yapılması ve tedbir alınması sağlanmalı.</p> <p>4. Yargıtayda çocuklara özgü bir dairenin kurulması sağlanmalı</p> <p>5. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi, uzlaşma gibi müeseselelerin uygulaması yaygınlaştırılmalı.</p>
<p>3. Çocuk mahkemelerinde görevlendirecek hakim – savcılarda uzmanlaşma olamaması.</p>	<p>1. Bir çocuk yargıcının nasıl olacağına dair yasada belirlenen uzmanlaşma şartına uyulmalı</p>
<p>4. Mahkemelerin duruşma salonları yok.</p>	<p>1. Mahkeme alt yapısı konusunda standartlar (hekimlerde olduğu gibi) belirlenmeli.</p>

<p>5. Sosyal inceleme raporlarının standartlarının olmaması veya onlara uyulmaması / 15 dakikalık görüşmeler ile rapor düzenlenmesi ve raporların sadece görüşmeye dayanması.</p>	<p>1. Mahkemeler ve savcılıklar nezdinde yeterli sayıda uzman görevlendirilmeli.</p> <p>2. Aile, sosyal çevre incelemesi için araç tahsisi ya da giderlerin ödenmesi sağlanmalı.</p> <p>3. Sosyal incelemenin standartları belirlenmiş olmalı.</p> <p>4. Sosyal çalışma görevlisinin desteklenmesi için üniversiteler ile işbirliği yapılmalı.</p> <p>5. Alana giderken sosyal çalışma görevlilerinin güvenliği sağlanmalı.</p> <p>6. Çocuk mahkemeleri ve çocuk adalet hizmetleri ile ilgili olarak Adalet Bakanlığında bir daire başkanlığı ya da genel müdürlük oluşturulmalı.</p>
<p>6. Çocuk polisten gelen çocukların SHÇEK tarafından kabulünde sorun yaşanması</p>	<p>1. Ara istasyon kurulmalı.</p> <p>2. Akıl sağlığı problemi olan çocukların SHÇEK'na gönderilmemesi ve Sağlık Bakanlığının bu alanda gerekli rehabilitasyon merkezlerini yapılandırması için talepte bulunmalı.</p> <p>3. Çocuk şubelerin, teslim edilecek çocuğu il müdürlüğüne getirmesi, doğrudan yurt ve yuvalara götürülmemesi sağlanmalı.</p> <p>4. Sağlık Bakanlığının tedavi tedbirlerinin giderlerini sağlaması için girişimde bulunmalı.</p>

Soru 3.

Ceza sorumluluğunun tespiti nasıl yapılmalıdır?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Çocuğun ceza sorumluluğunun tespitiyle ilgili raporların, mahkeme sosyal çalışma görevlilerince mi, yoksa adli tıp uzmanlarınca mı yapılması gerektiği konusunda içtihat bulunmaması.	1. Bu konuda içtihat oluşturulması gerektiği için avukatlar temyiz konusunda bilgilendirmeli.
2. Uzman eleman sayısı eşit olmasına rağmen, Adli Tıp Kurumundan rapor istenme oranı %85 olmasına karşın üniversitelerden rapor istenme oranının %15 olması.	1. Üniversitelerden de adli tıp kurumlarıyla eşit oranda istifade edilmesi sağlanmalı.
3. Konuyla ilgili adli tıp uzmanları ve sosyal çalışma görevlilerinin, özellikle suçta sürüklenen çocuklarla ilgili donanımlarının, ceza sorumluluğunun tespiti bakımından yetersiz olunması.	1. Hizmet içi eğitim verilmeli.

<p>4. Adli-psikiyatrik incelemelerin ve değerlendirmelerin çok kısa sürede ve yüzeysel yapılması.</p>	<p>1. Adli tıp uzmanlarının ve erişkin psikiyatristlerinin – onlar da çocuk konusunda raporlar hazırlamaktasayıları ve nitelikleri arttırılmak suretiyle, daha kapsamlı ve nitelikli raporlar hazırlanması imkanlarının geliştirmesi için YÖK nezdinde girişimde bulunulmalı.</p> <p>2. Suça sürüklenen çocuklar hakkında değerlendirme –konuyla ilgili tüm uzmanların hazır bulunduğu- bir merkezde yapılmalı</p>
<p>5. Adli tıp uzmanlarının görüşme odalarının, adliye içinde olması.</p>	<p>1. Görüşme odaları adliye dışına çıkarılmalı.</p>
<p>6. Adli tıp uzmanları ve bu alanda çalışan diğer bütün uzmanların hukuk konusunda, hukukçuların da adli tıp konusunda bilgileri eksik.</p>	<p>1. Üniversite müfredatlarında bu eksikliklerin giderilmesi için YÖK nezdinde girişimde bulunulmalı.</p>
<p>7. Çocuk ve çocuk hukuku konusunda lisansüstü eğitim çalışmaları yetersiz</p>	<p>1. Lisanüstü eğitim yapan öğrencilerin sayısının arttırılması için YÖK nezdinde girişimde bulunulmalı.</p>
<p>8. Çocuk psikiyatri bölümlerinin listeleri mahkemelerde yok.</p>	<p>1. YÖK'ten bu konuda bilgi istenmeli</p>

SORU 4.

Çocukların etkili ve hızlı usullerle hukuki yardımdan yararlanabilmesi için ne yapılması gerekir?

a. Çocukların adli yardım sistemi ile hukuki yardım alma haklarını etkili ve hızlı kullanmalarının önündeki engeller nelerdir?

b. Bu engellerin aşılabilmesi için ne yapılması gerekir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Barodan görevlendirmeler geç yapılıyor, avukatların dosyalarını incelemek ve çocukla görüşmek için yeterince zamanı kalmıyor.	1. Çocuk mahkemelerinde nöbet usulü olmalı (Bu durumda da dosyadaki müdafî dışında bir müdafî hukuki yardım vermiş olacağından hizmetin bütünlüğü bozulmuş olacağı düşünülmektedir).
	2. Adli yardım hizmetlerinde asgari standartlarda ücret ödenmesi sağlanmalıdır.
	3. Avukatların işlemin ilk başladığı anda çağırılması sağlanmalı.
2. Tutukevine görüşmeye gidilmiyor.	1. Baro yönetim kurulu ile görüşülmeli
	2. Tutukevi ziyaretinin görevin bir parçası olduğu avukatlara bildirilmeli. Bunun için görev çizelgesi hazırlanmalı.

<p>3. Mahkemeler sosyal incelemeleri dikkate almadan, Adli Tıp kurumundan gelen rapor ile karar veriyor, ancak avukatlar da itiraz vb. hakları konusunda çocukları ve ailelerini bilgilendirmiyor.</p>	<p>1. Çocuklarla çalışan avukatlara özel bir eğitim verilmeli</p>
<p>4. Avukatlar çocuklarla görüşme yapmıyor veya yeterince bilgilendirme yapmıyor.</p>	<p>1. Çocuklarla çalışan avukatlar için yapmaları gerekenleri gösteren bir kontrol listesi hazırlanmalı.</p>
<p>5. Kimlik tespitinde bulunan avukatlar, soruşturmada bulunmuyor. Karakola ayrı kişi geliyor, sonra hazırlıkta yeni görevlendirme yapılırken onun beklenmesi gerekiyor, avukatlar kısmi olarak sürece katıldıkları için aileye ulaşılması, lehe aleyhe delillerin mahkeme önünde değerlendirilmesi gibi konularda savunma yapamıyorlar.</p>	<p>1. Bir avukat bütün süreci takip etmeli. Çocuğun ailesine ulaşması, lehe, aleyhe delillerin toplanması ve avukatın adalete yardımcı olma görevini tam olarak yerine getirebilmesi için avukatın soruşturmanın başlangıcından kararın kesinleşmesine kadar bütün aşamalarda görevli olması sağlanmalı.</p>
<p>6. Avukatlar dosyadaki bilgileri müvekkiline iletince şüpheli, mağdura baskı yapabiliyor.</p>	<p>1. Avukat mağdurun adresi hakkında şüpheliye bilgi vermemeli.</p>

<p>7. Avukatlar adli süreçte diğer kurumlarla birlikte çalışmakta güçlük yaşıyorlar, örneğin dosya incelemek istediklerinde kollukta belgelere ulaşmaları çok zor oluyor.</p>	<p>1. Dosyadaki belgeler değiştirilmeyecek biçimde numaralandırılmalı ve çizelgeye bağlanmalı.</p> <p>2. Aynı avukatın bütün süreci takip etmesi sağlanmalı.</p> <p>3. Kolluk ile avukatların birlikte çalışabilmesi için aralarındaki profesyonel ilişki güçlendirilmeli.</p>
<p>8. Avukattan, onun rolüne aykırı biçimde soruşturma – kovuşturma aşamasında çok sorun çıkarmadan, sürece iştirak etmesi bekleniyor.</p>	<p>1. Avukatların rolü tanıtılabilmeli</p>
<p>9. Çocuklar, Barolar tarafından görevlendirilen avukatın devletin avukatı olması düşüncesi ile onlara güvenmediklerini söylüyorlar.</p>	<p>1. Müdafilik ve adli yardım hizmetleri tanıtılmalı.</p>
<p>10. Giderlerin sanıktan alınmasının öngörülmesi caydırıcı oluyor.</p>	<p>1. Müdafî atanmasının mecburi tutulduğu durumlarda bu giderin (hem sanık, hem mağdur avukatının ücretinin) sanıktan alınması doğru değil, bu zorunluluk kaldırılmalı (Bu konuda anayasa mahkemesine başvurulabilir).</p>

SORU 5.

Tutuklama ve özgürlüğü bağlayıcı cezalara alternatif yöntemlerin daha sık ve etkili biçimde uygulanabilmesi için ne yapılabilir?

a. Tutuklama ve özgürlüğü bağlayıcı cezaların kullanılmasının önündeki engeller nelerdir?

b. Yaygın ve etkili biçimde kullanılabilmesi için ne yapılması gerekir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi savcılar tarafından uygun bir yöntem olarak görülmüyor.	1. Alternatif yolları kullanmayı sağlayacak yöntemleri gösteren bir çizelge hazırlanarak, bu yöntemler görünür kılınabilir.
	2. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kapsamı genişletilmeli.
2. Adli kontrol kararı verilebilecek haller üst sınırı 3 yılın altındaki suçlarla sınırlandırılmıştır. İstanbul'da açıkta hırsızlık dışında soruşturma yürütülen suçların üst sınırı 3 yıldan fazla olduğundan çocuklar için bu olanak kullanılmıyor.	1. Çocuklar yönünden üst sınır yukarı çekilmeli. (Örn. 5 yıl olabilir)
	2. Denetim sistemi güçlendirilmeli.

<p>3. 5560 sayılı Yasa değişikliği ile alternatifler konusunda çocuklar aleyhine sınırlama getirildi. Kapsamın daraltılmış olması nedeniyle alternatif gibi görülüyor ve uygulanmıyor.</p>	<p>1. Yasa değişikliği teklif edilmeli.</p>
<p>4. Tedbirleri uygulayacak kurumların kadroları ve hizmetleri yeterli değil.</p>	<p>1. Tedirleri uygulayacak kurumların alt yapısı güçlendirilmeli.</p> <p>2. SHÇEK dışındaki Bakanlıklar ve yerel yönetimlerin de bu tedbirleri uygulayacak kurumları yapılandırma görevlerini yerine getirmeleri takip edilmeli.</p>
<p>5. Çocuklarla ilgili bilgiler standart bir veri tabanında değil; istatistikler de planlama için çocuklarla ilgili fikir verecek nitelikte değil.</p>	<p>1. Gerçek durumu ortaya koyacak bir veri tabanı olmalı. (Bu veri tabanı çocuk nüfusuna orantılıdır biçimde yapılandırılmalı).</p>
<p>6. Tedbirleri, adli kontrol ve şartlarını uygulamak kolay değil. Örneğin bazı yerlere gitmemek, belirlenen sınırlar dışına çıkmamak gibi şartlar uygulanabilir görülüyor. Çocukların evlerinin olmaması vb. nedenlerle kurum bakımı dışındaki tedbirlerin uygulanması olanaksız görülüyor.</p>	<p>1. Adalet sistemini yapılandırırken çocukların yüzde kaçının mükerrer olduğuna bakmak gerekir ve bunun sonuçlarına göre çözümler üretmeli.</p> <p>2. Reel durumu anlamak için bir araştırma yapmak gerekir.</p> <p>3. Savcılar ailelerin de hazır bulundurulmasını kolluktan isteyip, ihtarda bulunmalı</p> <p>4. Kurum bakımı dışında İstanbul'da yararlanılabilecek tedbir hizmetlerinin kullanılması yaygınlaştırılmalı (Örn. Ün. çocuk ergen psikiyatri klinikleri, RAM'lar aracılığı ile eğitime uyumu güçlendirme)</p>

<p>7. Mükerrer suç işleyenler ile ilgili yargı sistemi dışında mücadele yöntemleri geliştirilmiyor.</p>	<p>1. Bu konuda sosyal çevrenin iyileştirilmesine yönelik projeler üretilmeli</p> <p>2. Çocukları suçta kullananlara yönelik ciddi bir mücadele planı yapılmalı. Bunun için emniyet ve savcılık işbirliği yapmalı.</p>
<p>8. Hakim ve savcılarının elinde kullanılabilir toplumsal kaynaklar hakkında yeterli bilgi olmadığı gibi çocuk hakkında da ayrıntılı bilgi yok.</p>	<p>1. Rehberlik araştırma merkezleri, sağlık ocakları gibi çocuklar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olan kurumlardan bilgi istenmeli.</p>
<p>9. Mükerrer suç işleyenlere ve örgütler tarafından suçta kullananlara odaklanıldığında diğer çocuklar gözden kaçırılabilir.</p>	<p>1. Mükerrer suç işleyen çocuklar kadar ailelerine yönelik müdahaleler olmalı. Bu kanunla düzenlemeli.</p> <p>2. Bu çocuklara yönelik SHÇEK tarafından kademeli hizmet veren sosyal hizmet kuruluşları oluşturmalı</p> <p>3. Velayete müdahale edilmeli.</p> <p>4. Çocuk yargılamasında temel hedef suçun sübutu değil, çocuğun şahsiyeti ve sosyal faktörlerin doğru tespiti olmalı. (Bu adli mekanizma içinde sağlanamıyor, bunun için mahkemeleri desteklenmesi gerekiyor.)</p>

<p>11. Çocuk hakim ve savcılarının uzmanlaşmamaları.</p>	<p>1.Çocuk hakim ve savcıları için özel meslekiçi eğitimler olmalı.</p> <p>2. Çocuk hakim ve savcılarının uzmanlaşması için çocuk mahkemeleri arasında görevlendirme esası benimsenmeli.</p>
<p>12. Alternatif tedbirlerden meslek eğitim tedbiri ilköğretimi bitirme şartı nedeniyle uygulanamıyor.</p>	<p>1. Yasalar buna olanak verecek biçimde değiştirilmeli</p> <p>2. Telafi programları hazırlanmalı.</p>
<p>13. Tutukevlerinden tahliye sırasında aileye veya kuruma teslim yapılmıyor.</p>	<p>1. Tutukevi veya islahevi veya gözaltı sonrasında aileye teslim, aile bulunmadığı takdirde SHÇEK'e teslim şartı yasa ile düzenlenmeli.</p>
<p>14. Alternatif tedbirler verildiğinde dosya hakimden çıkmıyor, bu da hem işi arttırmakta hem de puan sisteminde dikkate alınmamakta.</p>	<p>1. Tedbir kararları sicilinin ayrı bir biçimde değerlendirme usulü benimsenmeli.</p>
<p>15. Tutukevleri ve eğitimevlerinin koşullarının çok olumsuz olması / personel ve program eksikliği nedeniyle çocukların daha fazla suç lu davranışları öğrenir hale gelme riskine açık olmaları.</p>	<p>1. Tutukevlerinin koşulları iyileştirilmeli / eğitim faaliyetleri artırılmalı</p>

Soru 6.

Çocuk Koruma Kanununda yazılı tedbirler nasıl hayata geçirilebilir?

a. Tedbirlerin uygulanmasının önündeki engeller nelerdir?

b. Bu engellerin kaldırılması için ne yapılmalıdır?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Eğitim tedbirlerinde, meslek edindirme kurslarında, MEB Yönetmelikleri ile çocukların durumu çelişiyor. Aynı sorun ile disiplin nedeniyle okuldan uzaklaştırılanlarda ve okuma yazma bilmeyenlerde de karşılaşılmaktadır.	1. Mevzuat gözden geçirilerek çelişkiler giderilmeli.
2. Koruyucu aile bulma sıkıntısı var.	1. Bu konuda, ilanlarla, medya v.s. aracılığıyla kamunun bilinçlendirilmesi sağlanmalı.
3. Özel hizmet olmadığı için engelli çocuklar için eğitim tedbiri uygulamasında sorunlar var.	1. MEB'in düzenlediği özel kurslara yönlendirme yapılması için bu hizmetler tartışılmalı

<p>4. Eğitim tedbiri verilen çocuklar kurslarda para kazanamıyorlar.</p>	<p>1. Eğitim kursları olabildiğince para kazanabilecek ve iş bulabilecek hale getirilmeli.</p>
<p>5. Hakim ve savcıların elinde tedbir uygulama kurumlarının resmi bir listesi yok.</p>	<p>1. Savcılık çocuk bürolarının ve SHÇEK'in listeler oluşturması sağlanmalı</p>
<p>6. Tedbir kararlarının takibi için mahkeme bir makamı yetkiliyor ama bu konuda rapor gelip gelmediği takip edilemiyor.</p>	<p>1. Tedbir kararlarının uygulamasının takibi için bir birim oluşturulmalı.</p>
<p>Tedbirlerin uygulaması için ailelerin masrafları (yol vs.) karşılayacak paraları olmuyor.</p>	<p>1. Bu konuda belediyelerden yardım istenebilir. ÇKK 43. maddesinin nasıl işletileceğinin incelenmesi ve bu hususun Adalet Bakanlığı'na sorulması gerekmektedir.</p>

Soru 7.

Çocukların suçta kullanılmasının engellenmesi için alınabilecek tedbirler ve izlenmesi gereken usuller nelerdir?

a. Bugüne kadar mücadele için izlenen stratejiler nelerdir?

b. Daha etkili strateji ne olabilir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. Çocukları suça iten aile ve diğer kişilerin TCK'da yer alan insan ticareti suçlaması ile veya örgütlü suç kapsamında soruşturulmaması ve kovuşturulmaması.	1. Bu konuda ceza hukuku akademisyenleriyle bir çalışma düzenlenmeli.
2. Bu çocuklar için İstanbul'da sadece Ağaçlı'da ve Türkiye'de bazı merkezler açılmış da olsa bunların yeterli sayı ve donanımda olmaması.	1. Ağaçlı'yı tanımak için ziyaret düzenlenmeli ve bilim kuruluyla bir irtibat kurulmalı 2. İl Kordinasyon ile strateji geliştirme toplantısı yapılmalı.
6. İstanbul'da çocuk eğitim evi olmaması	1. Bu konuda talepte bulunulmalı

<p>3. Yaş tashihi davalarının uzun sürüyor olması, mükerrer nüfus kaydı gibi Nüfus Kanunu'nu ilgilendiren sorunların olması</p>	<p>1. Nüfus kanununda yapılması önerilen değişiklikler için görüşler katılımcılar tarafından baro çocuk hakları merkezine bildirilmeli ve hazırlanacak öneri İçişleri Bakanlığına iletilmeli.</p> <p>2. Nüfus kanununda değişiklik için girişimde bulunulmalı.</p>
<p>4. Savcılık çocuk bürolarının kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapamaması</p>	<p>1. Örnek savcılık çocuk bürosu standartları için çalışma yapılmalı</p>
<p>5. Adli kolluk oluşturulmaması</p>	<p>1. Bu konuda talepte bulunulmalı</p>

Soru 8.

Çocuk adalet sisteminde sosyal incelemelerin yaygın ve etkili olabilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
1. SİR raporu hazırlayacak yeterli sosyal hizmet uzmanının bulunmaması.	1. Savcılıklara ve mahkemelere yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi atanması Adalet Bakanlığında talep edilmeli.
	2. Meslek içi eğitimlerin standartlaşması sağlanmalı
	3. Sosyal çalışma görevlileri için rehber kitap hazırlanmalı
	4. Çocukla görüşecek uzmanların, bireysel görüşme tekniklerinde uzmanlaşması sağlanmalı
	5. Çocuklar hakkında değerlendirme konuyla ilgili tüm uzmanların hazır bulunduğu bir merkezde yapılmalı.
	6. Mahkemelerdeki uzmanların, mesleki etik kurallarına uygun çalışma koşulları oluşturulmalı ve görevlerini yaparken bağımsız olmaları sağlanmalı.

<p>2. Mahkemelerde ve denetimli serbestlik kurumlarında hizmet verenlerin statülerinde açıklık olmaması</p>	<p>1. Mahkemelerde ve denetimli serbestlik kurumlarında hizmet verenlerin statüleri bir yönetmelikle tespit edilmeli.</p>
<p>3.SİR'lerde bir standartın halihazırda mevcut olmaması.</p>	<p>1. SİR'lerde standart bir dil oluşturulması için eğitim verilmeli.</p> <p>2. Raporların sistematik ve asgari bir ölçü gözetilerek hazırlanması için sosyal hizmet uzmanları tarafından kullanılacak bir rehber oluşturulmalı.</p> <p>3. Raporların çocuğun uzun süre gözlemlenmesinden sonra, ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde hazırlanması için gerekli olanaklar sağlanması.</p> <p>4. Uzman sayılarının artırılması için Adalet Bakanlığında talepte bulunulması.</p>
<p>4. Sosyal çalışma görevlilerine, göreve başlamadan önce eğitim verilmiyor.</p>	<p>1. Uzmanların göreve başlamadan önce eğitimi için Adalet Bakanlığı ile görüşme yapılmalı.</p>

<p>5. Tutuklu getirilen çocuklar ile görüşmelerde sosyal çalışma görevlilerinin Jandarma ile anlaşmazlık yaşamaları, görüşmelere müdahale edilmesi ve görüşme saatlerinin çok kısa tutulması).</p>	<p>1. Adliyelerde güvenlik ihtiyacının giderildiği görüşme odasının olması ve yeterli süre verilmesine dikkat edilmesi talep edilmeli</p> <p>2. Jandarmaya sosyal çalışma görevlilerinin rol ve sorumlulukları konusunda eğitim verilmesi sağlanmalı.</p>
<p>6. Sosyal çalışma görevlilerine, sadece lisans eğitimi sırasında verilen bilgiler yeterli değil.</p>	<p>1. Mahkemelerde bilimsel mesleki toplantılar yapılmalı.</p> <p>2. Hizmet içi eğitim verilmeli.</p> <p>3. SİR hazırlanırken, ulusal ve uluslar arası düzenlemeler ve çocuğun bilgilendirilmesi ilkesi göz önünde bulundurulmalı.</p>
<p>7. Sosyal çalışma görevlilerinin ilgili kişi ve kuruluşların çocuklarla ilgili yürüttüğü çalışmalarından haberdar olmaması.</p>	<p>1 Adalet Bakanlığının, bu konudaki çalışmaları UYAP v.s.yoluyla dağıtılması önerilmeli.</p>

Soru 9

Ceza sorumluluğu olmayan çocuklarla ilgili tedbirler nelerdir ve sorumlu kurumlar hangileridir?

ENGELLER	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
<p>1. 12 yaş altı çocuklar için ayrıntılı sosyal inceleme raporu hazırlanması, tedbirlerin buna göre uygulanması gerekir. Bu yapılmıyor...(Sosyal hizmet uzmanı eksikliği, jandarmanın izin vermemesi gibi nedenlerle sosyal inceleme raporları (SİR) gereğince yapılamıyor.)</p>	<p>1. Sosyal hizmet uzmanı sayısı ve olanakları artırılmalı.</p> <hr/> <p>2. SİR hazırlanmasında hakimlere emredici hükümler getirilmeli.</p> <hr/> <p>3. 15 yaş arası çocuklar SİR olmadan mahkemeye sevkedilmemeli.</p>
<p>2. Veliye teslim kararı verilirken ek tedbir kararları her zaman verilmiyor.</p>	<p>1. Tedbir kararı ile birlikte denetim uygulaması yaptırılmalı.</p> <hr/> <p>2. ÇKK 36. maddesine göre, çocuğun denetim altına alınmasının neden gerekmediğini, hakim gerekçesinde göstermeli.</p> <hr/> <p>3. Ailenin suça ittiği haller için ciddi bir soruşturma ve velayet hakkına müdahale gündeme gelmeli.</p>

<p>3. 12 yaş altı çocukların ve ailelerinin çoğunun nüfus kaydının bulunmaması.</p>	<p>1. Nüfusa kaydı olmayanların kaydının yaptırılması ve takibi için bir usul belirlemeli.</p>
<p>4. Avukatlar tarafından, tedbirler ve SİR konusunda gereken özenin gösterilmemesi ve bu konuda talepte bulunmaması</p>	<p>1. Baro bu konuda eğitim çalışması hazırlamalı.</p> <p>2. Adalet Bakanlığı tarafından çocuk koruma mekanizması ve izlenecek usuller konusunda referans kitap hazırlanmalı.</p>

SONUÇ

I - BÜTÇE, PERSONEL, KOORDİNASYON, VERİ TABANI VB. KONULAR İÇİN GİRİŞİM

- Arama konferansı sonuçlarının partilere gönderilmesi.
- Koordinasyon için girişimde bulunmak üzere grup oluşturulması,
- Tedbirlerin uygulanması ve ailelerin yargılama süreçlerine katılımları ile ilgili giderlerin karşılanması konusunda belediyeler nezdinde girişimde bulunulması,
- Tedbirlerin uygulanması konusunda koordinasyonun sağlanması için Adalet Bakanlığı içerisinde bu konu ile görevli bir birimin oluşturulması için girişimde bulunulması,
- 12 yaş altı da dahil olmak üzere tüm çocuklar için sosyal inceleme raporu düzenlenebilmesi için mahkemeler nezdinde görevli uzman sayısının artırılması için Adalet Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulması,
- SHÇEK'nun ilçe düzeyinde teşkilatlanması için öneride bulunulması, kararlaştırılmıştır.

II - YASA VE YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA ÖNERİ GELİŞTİRME VE TAKİP

- Hükmün açıklanmasının ertelenmesi, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, adli kontrol, uzlaşma

gibi yargı dışı yollar ve özgürlüğün kısıtlanmasına alternatif yollar uygulama olanağı çocuklar için genişletilmesi.

- Tedbirlerin uygulanmasını engelleyen kurum mevzuatının değiştirilmesi, (Özellikle MEB ve Sağlık Bakanlığı mevzuatı değiştirilmesi.)

- Nüfus Kanununda kaynaklanan sorunların çözümü için, Baro tarafından katılımcılardan yazılı görüş alınarak bir teklif hazırlanması ve takip edilmesi,

- Adli kolluk sistemi oluşturulması için talepte bulunulması,

- Mağdurun çocuk olduğu durumlarda da çocuğa özgü usullerin uygulanabilmesi ve ona özgü makamların ilgilenmesinin sağlanması için kanun değişikliği yapılması,

- Güvenlik tedbirlerinin tanımı ve karar verme usulleri hakkında yasa değişiklik yapılması,

- 12 yaş altındaki çocuklar için sosyal inceleme yapılmasının zorunlu hale getirilmesi için, girişimde bulunulması kararlaştırılmıştır.

III DİĞER ÇALIŞMALAR

- Müdafilerin soruşturmanın başlangıcından kararın kesinleşmesine kadar bütün aşamalarda görevli olması ve görevinin çocuğun korunması ile ilgili müracaatlarda dahil olmak üzere adli sistem içerisinde tüm haklarını koruyacak biçimde tarif edilmesinin sağlanması için Baro'da çalışma yapılması,

- Tedbir kurumları, tutukevleri ve eğitimevleri gibi çocukların buldukları kurumlar için onlara özgü standartların belirlenmesi ve bir akreditasyon sistemi geliştirilmesinin talep edilmesi,

- Çocukları suçta kullananlara yönelik ceza hukuku yaptırımları konusunda bir akademik çalışma düzenlenmesi,

- Ağaçlı'nın ilgili kurumların temsilcileri ile ziyaret edilmesi,

- İstanbul'da bir çocuk eğitimevi kurulması konusunda Adalet Bakanlığı CTE Genel Müdürlüğünü nezdinde girişimde bulunulması,

- Cinsel suç mağdurlarının tedavilerini sağlamak üzere tedbir kararlarının yaygınlaştırılması için mahkemeler nezdinde tanıtım ve eğitime yönelik çalışmalar yapılması,

- Avukatlara yönelik meslek içi eğitim çalışmalarında ÇKK ve diğer konularda ve sözleşmelerde çocuk lehine getirilen düzenlemelerin hayata geçirilmesini sağlayacak becerilerin kazandırılmasına öncelik verilmesinin Baro yönetiminden talep edilmesi (Tedbir kararının denetimi, sosyal inceleme yaptırılması, tedbir uygulamama gerekçesinin kararda gösterilmesi çocuğun yanında uyaran bulundurma v.b.)

- Çocuk adalet sisteminde izlenecek yasal usulleri gösterir bir referans kitap hazırlanması için Türkiye Barolar Birliği nezdinde girişimde bulunulması

- Mahkemelerde yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi atanması için Adalet Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulması

- Adli yardım hizmetleri ile ilgili olarak, çocuk adalet sistemi içerisinde görev yapan diğer meslek elemanlarına yönelik olarak Baro tarafından tanıtım toplantıları düzenlenmesi,

- Adliye binalarında sosyal çalışma görevlileri ile çocukların görüşmeleri için kullanacakları odaların ve görüşmelerin standartlarının belirlenmesi ve bu odaların tüm adliye binalarında oluşturulması için Adalet Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulması.

- Ceza sorumluluğu incelemelerinin yüzeysel olmasının engellenmesi, detaylı bir inceleme yapılmasının sağlanması için bilirkişilik hukukunun esaslarının uygulanması ve gerektiğinde çocuk ve ergen psikiyatristlerinin de inceleme yapmasının sağlanması için çalışmalar yapılması,

- Mahkemelerin video kayıt ve kapalı devre sistemli alt yapıya kavuşturulması için Adalet Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulması,

- Tedbirlerin uygulanabilmesi ve CKK'da yazılı tedbir kurumlarının ve hizmetlerinin oluşturulması için Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve SHCEK nezdinde girişimde bulunulması,

- Çocuklarla ilgili müdahale ve değerlendirmelerin tek elden yürütülmesini sağlayacak merkezlerin kurulmasının talep edilmesi,

- Adli tıp uzmanlarının görüşme odalarının adliye dışına çıkarılması için girişimlerde bulunulması, kararlaştırılmıştır.

IV - KURULUŞLAR ARASINDA İŞBİRLİĞİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİ PLANLANANLAR

- Kurum bakımına alternatif tedbirlerin kullanılabilmesi için üniversiteler, Baro, Rehberlik Araştırma Merkezleri, mahkemeler arasında işbirliklerinin geliştirilebilmesi için bir çalışma grubu oluşturularak; tedbirlerde yol gösterici, il içerisinde yararlanılabilecek hizmetleri gösteren bir kılavuz hazırlanması,

- Aynı amaçla çocuk ve ergen psikiyatrisi klinikleri ile çocuk mahkemeleri arasında işbirliğini güçlendirici çalışmalar planlamak üzere bir çalışma grubu oluşturulması,

- Üniversiteler ile bilimsel araştırmalar konusunda iş birliği yapılmalı,

- Baro ve RAM işbirliğinde rehber öğretmenlere yönelik eğitim çalışması yapılması,

- Üniversiteler ile mahkeme arasında işbirliği ile personel eğitimi çalışması yapılması,

- Savcılık çocuk büroları ile ilgili olarak (yurt dışı örneklerinin derlenmesini de kapsayacak biçimde) bir örnek uygulama geliştirmek üzere çalışma yapılması amacıyla çalışma gurubu oluşturulması, kararlaştırılmıştır.

Ek. 1

PROGRAM

1. GÜN	1. GRUP	2. GRUP	3. GRUP
09.30 – 10.00	AÇILIŞ		
10.00 – 10.30	YÖNTEMİN PAYLAŞILMASI		
10.30 – 13.00	1.SORU: Mağdur çocuk- ların adalete erişimlerinin hızlı ve etkili usullerle olması için ne yapılabilir? (soruşturma ve kovuşturma evresinde)	2.SORU: Bir suç işlemiş olma şüphesi altındaki çocuklarla ilgili soruştur- maların ve kovuşturma- maların hızlı, adil ve etkili olabilmesi için ne yapılabilir?	3.SORU: Ceza sorum- luluğunun tespiti nasıl yapılmalıdır?

13.00 14.00	YEMEK ARASI		
14.00 18.00	4.SORU Çocukların etkili ve hızlı usullerle hukuki yardımdan yararlanabilmesi için ne yapılması gerekir?	5.SORU Tutuklama ve özgürlüğü bağlayıcı cezalara alternatif yöntemlerin daha sık ve etkili biçimde uygulanabilmesi için ne yapılabilir?	6.SORU Çocuk Koruma Kanununda yazılı tedbirler nasıl hayata geçirilebilir?
2. GÜN			
09.00 13.00	7.SORU Çocukların suçta kullanılmasının engellenmesi için alınabilecek tedbirler ve izlenmesi gereken usuller nelerdir?	8.SORU Çocuk adalet sisteminde sosyal incelemelerin yaygın ve etkili olabilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?	9.SORU Ceza sorumluluğu olmayan çocuklarla ilgili tedbirler nelerdir ve sorumlu kurumlar hangileridir?
13.00– 14.00	YEMEK ARASI		
14.00 – 18.00	GRUP SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ		
18.00 – 19.00	KAPANIŞ		

Ek .2

ARAMA ÇİZELGESİ

SORU

ENGEL- LER	ÇÖZÜM ÖNERİ- LERİ	SO- RURLU KURU- LUŞ	STRA- TEJİ	SON TARİH	SO- RURLU KİŞİ
1.	1	1	1	1	1
	2	2	2	2	2
	3	3	3	3	3
	4	4	4	4	4

2..					
3.					
4.					
5.					